

2. Раделицький, Ю.О. Державне регулювання ринку фінансових інвестицій: зарубіжний досвід і національні реалії [Текст] / Ю.О. Раделицький // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.13. – С. 242-248.

3. Цветнова, О.В. Актуальність розробки положення (стандарту) бухгалтерського обліку "Прибуток (збиток) за звітний період" на основі аналізу міжнародного досвіду [Текст] / О.В. Цветнова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. Науково-виробничий журнал. – Донецьк. – 2010. – №6. – С. 239-242.

УДК 657.422.1:004.9

Кравець Наталя
магістрант
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПЛАТІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ РОЗРАХУНКІВ З КЛІЄНТАМИ

Анотація

У статті розглянуто питання дослідження різноманітних підходів до відносно нової економічної категорії «електронні гроші», а також аналіз сучасного стану їх використання як платіжного засобу для покращення розрахунків з клієнтами.

Ключові слова: *електронні гроші, платіжний інструмент, платіжна система, розрахунки.*

Останнє десятиріччя характеризується появою інноваційних продуктів для здійснення платежів, чому певною мірою сприяє науково-технічний прогрес і розвиток фінансового ринку.

Нормальне функціонування економіки будь-якої країни, не можливе без надійної системи розрахунків між суб'єктами господарської діяльності, що забезпечує надійність та швидкість проведення платежів та розрахунків з клієнтами.

Електронні гроші – це такий вид платіжних засобів, обіг яких відбувається в електронному вигляді та гарантує повну анонімність. Всі платіжні системи засновані на використанні кредитних платіжних карток або ж так званого електронного гаманця.

Поширеною помилкою є ототожнення електронних грошей з безготівковими грошима. Електронні гроші, будучи неперсоніфікованим платіжним продуктом, можуть мати окреме звернення, відмінне від банківського обігу грошей, проте можуть і звертатися в т. ч. і в державних або

банківських платіжних системах.

Як правило, обіг електронних грошей відбувається за допомогою комп'ютерних мереж, Інтернету, платіжних карт, електронних гаманців і пристроїв, що працюють з платіжними картами (банкомати, POS-термінали, платіжні кіоски і т.д.).

Сьогодні українці можуть продавати та купувати товари, переказувати кошти за допомогою таких систем, як WebMoney, "Яндекс.Деньги", RBK Money, E-Gold, LiqPay, Z-Payment, Paypal, Liberty Reserve, Moneybookers тощо [1].

Постановою правління НБУ від 4.11.2010 р. № 481 "Про затвердження Положення про електронні гроші в Україні" встановилися менш жорсткі вимоги до емітентів електронних грошей. Так, Положення про електронні гроші, затверджене постановою правління НБУ від 04.11.2010 р., скасувало вимогу попереднього Положення щодо віднесення права емісії електронних грошових коштів до виключної компетенції банків, надавши відповідні повноваження й іншим юридичним особам [2].

Чинне Положення про електронні гроші встановлює, що особа, яка має намір створити систему електронних грошей та здійснювати випуск електронних грошей, зобов'язана узгодити з НБУ правила системи електронних грошей до здійснення випуску електронних грошей. Офіційний сайт НБУ містить інформацію лише про дві діючі в Україні системи електронних грошей, правила яких узгоджені НБУ: "Максі" (емітент - ПАТ "ВіЕйБі Банк") та MoneyXy (емітент - ПАТ "Банк "Контракт"). Але насправді таких систем сьогодні значно більше.

Електронним грошам властиво внутрішнє протиріччя - з одного боку вони є засобом платежу, з іншого - зобов'язанням емітента, яке повинно бути виконано у традиційних неелектронних грошах.

Електронні гроші зазвичай поділяють на два види: на базі смарт-карт (англ. card-based); на базі мереж (англ. network-based).

Поділ електронних грошей на два основних види знайшов відображення і в Директиві 2000/46/ЄС, і у звітності, яка надається центральними банками ЄС Європейському центральному банку [3].

І перша, і друга група поділяються на анонімні (неперсоніфіковані) системи, в яких дозволяється проводити операції без ідентифікації користувача і не анонімні (персоніфіковані) системи, що вимагають обов'язкової ідентифікації користувача.

До першого виду електронних грошей відноситься грошова вартість, виражена в електронній формі, що зберігається на банківських пластикових картах або картках з збереженою вартістю, або електронних гаманцях (e-purses), що мають вбудований мікропроцесор з записаним на ньому в результаті передоплати грошовим еквівалентом. Строго кажучи, до електронних грошей такого виду слід відносити лише багатоцільові карти (тобто використовуються для платежів на користь не тільки самих емітентів карток, але й інших юридичних і фізичних осіб).

В процесі свого розвитку український ринок електронних банківських технологій пройшов помітний шлях від початкової стадії комп'ютеризації до повноцінних автоматизованих банківських систем. Цей розвиток обумовлений не тільки процесом глобалізації й інтеграції банківських систем, але й рядом

переваг, які дає електронна система платежів.

Переваги електронних платіжних систем:

- доступність – будь-який користувач має можливість відкрити власний електронний рахунок;
- простота використання – для відкриття й використання електронного рахунку не потрібні спеціальні знання;
- мобільність – незалежно від місця свого знаходження користувач може здійснювати будь-які фінансові операції зі своїм рахунком;
- оперативність – переказ коштів із рахунку на рахунок відбувається за лічені хвилини.

Зазначені вище переваги дають можливість виділити вигоду, яку отримують усі суб'єкти функціонування електронних платіжних систем. З економічної точки зору користь для банку-емітента електронних грошей така:

- він одержує на депонент реальні безготівкові або готівкові кошти, якими забезпечується емісія “електронних” грошей;
- відсотки за обслуговування;
- можливість працювати з “залишками” сум електронних грошей, не пред'явлених до оплати.

Взагалі, це додаткові й у більшій частині гарантовані фінансові ресурси: депоновані клієнтом кошти банк може пустити в обіг повністю й відразу, а з “залишками” працювати як зі звичайними залишками на рахунках клієнтів.

Недоліки електронних грошей в якійсь мірі є продовженням їхніх переваг. Основний недолік полягає в тому, що емісія електронних грошей гарантується виключно емітентом, держава не дає ніяких гарантій збереження їхньої платоспроможності. Це призводить до того, що електронні гроші не рекомендується використовувати для здійснення великих платежів, а також для накопичення значних сум протягом тривалого часу.

Інший недолік в тому, що електронні гроші існують лише в рамках тієї системи, в рамках якої вони емітовані. Крім того, електронні гроші не є загальноприйнятим платіжним засобом, обов'язковим до приймання. Через це всі платежі, які ви можете зробити за допомогою ваших електронних грошей, зводяться до того набору, який надає вам оператор системи, довірливі платежі в рамках системи неможливі. Це дуже обмежує застосування електронних грошей досить спеціальними випадками, втім, розвиток систем призвів до того, що покривається досить широкий спектр побутових платежів.

Крім того, переказ коштів з однієї системи електронних грошей в іншу може бути досить незручною і дорогою операцією.

Очевидно, що електронні гроші – це дуже гнучкий інструмент, що дозволяє розширити сферу застосування готівкових грошей. З їх допомогою також легко позичити гроші другу (причому на відстані) і використовувати їх у повсякденному житті.

За прогнозом Державної податкової служби України, до кінця 2014 року обіг емітованих електронних грошей досягне 15 млрд гривень [4].

Обробка електронних грошей простіша і їх використання може серйозно змінити структуру банків і скоротити персонал.

Електронні гроші, на відміну від чекових і кредитних систем, дозволяють

підтримувати анонімність транзакцій, так як не вимагають при їх використанні посвідчення особи платника і його кредитоспроможності.

Список використаних джерел

1. Електронні гроші в українському інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.knl.ua/spravka_potr.php?id=357&cat=8 (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.
2. Положення про електронні гроші в Україні : затверджене постановою Правління Національного банку України від 4 листопада 2010 року № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Івасів, Б. Електронні гроші: можливості, тенденції розвитку та наслідки поширення [Текст] / Б. Івасів // Фінансовий ринок України. – 2011. – № 5. – С. 8-9.
4. Податкова візьметься за електронні гроші WebMoney та інші [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konus.org.ua/podatkova/> (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.

УДК 336.71/.77

Мендюх Світлана
магістрант
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Анотація

У статті проаналізовано літературні джерела стосовно визначення поняття «кредитні операції», розкрито основні ознаки кредитних відносин, досліджено проблеми та шляхи удосконалення обліку кредитних операцій банку.

Ключові слова: облік, кредит, кредитні операції, заборгованість, комерційний банк.

Важливе значення в умовах розвитку економіки країни має банківська система. Саме через неї проходить великий обсяг грошових розрахунків та платежів господарських організацій і населення, вона мобілізує і перетворює тимчасово вільні грошові кошти, заощадження і доходи юридичних і фізичних осіб в активно діючий капітал.

Одним з елементів підтримки банками суб'єктів господарювання та споживчого попиту населення є надання кредиту. Важливість кредитування підкреслює фінансова криза 2008 року, яка привела до занепаду економіки і рівня життя загалом. Тому після відновлення операцій кредитування дослідження даної теми є особливо актуальним.